

BUZAĞI KAYIPLARININ ÖNLENMESİNDE ETKİLİ SÜRÜ YÖNETİM UYGULAMALARI

Hazırlayan: Doç. Dr. Ertuğrul KUL, Ramazan ERKMEN

- Ülkemizin et ve süt ihtiyacını karşılamak ve sürdürebilmek ancak yeterli buzağı üretimi ile mümkündür.
- Buzağı, süt sığırcılığı işletmesinin geleceği, aynı zamanda da kırmızı et üretiminin kaynağıdır.
- Bir işletmede sürdürülebilir bir süt üretimi sağlıklı ve yeterli buzağı üretiminden geçmektedir.
- Yapılan çalışmalarda hayvancılık alanında dünyanın gelişmiş ülkelerinde bile buzağı kayıplarının %20'lere kadar çıktığı bildirilmektedir.
- Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de buzağı kayıpları oldukça önemli bir sorun teşkil etmekte ve önemli ekonomik kayıplara sebep olmaktadır.
- Ülkemizde ise her yıl doğan 3,4 milyon buzağının 450-480 binini kaybediyoruz.

Ülkemizde buzağı ölümleri önemli bir sorun olmasına rağmen, bunun bir kader olmadığını da bilmemiz gerekmektedir.

Buzağı ölümlerin genelde;

- Bilinçsiz yetiştirici
- Eğitimsizlik
- Yetersiz bakım-besleme şartları ve çeşitli ihmaller neticesinde meydana gelmektedir.

Çözüm !!

- ✓ Doğru eğitim
- ✓ Zamanında alınan önlemlerdir

Sürü devamlılığının başlıca şartı olan sağlıklı buzağı elde etme yolculuğu 4 aşamadan meydana gelir.

1. Uygun Sperma Veya Boğanın Seçilmesi

Sağlıklı bir buzağı elde etmenin başlangıç şartı uygun sperma veya boğanın seçilmesidir.

Uygun spermanın seçiminde;

- ✓ Genetik ilerleme yanında
- ✓ Doğum kolaylığı olan spermaların seçilmesi gerekir.

Tip	+2.26									ideale
Meme	+0.85									ideale
Ayak ve Bacak	+3.98									ideale
		-1	0	+1	+2					
Boy	+2.68									uzun ✓
Göğüs Genişliği	+3.55									geniş ✓
Beden Derinliği	+3.63									derin ✓
Süt Karakteri	+2.14									narın
Sağrı Eğimi	-1.36									düşük
Sağrı Genişliği	+3.25									geniş
Arka Bacak (yandan)	-1.11									köşeli
Arka Bacak (arkadan)	+3.15									paralel
Tırnak ve Topuk Yüksekliği	+4.00									yüksek
Bacak İşleyişi	+4.70									ideale
Meme Ön Bağlantısı	+1.21									güçlü
Meme Arka Bağlantısı Yük.	+1.60									yüksek
Meme Arka Bağlantısı Gen.	+2.82									geniş
Meme Merkez Bağrı	+1.55									güçlü
Meme Tabanı	-0.26									yüksek
Meme Başı Yerleşimi	+0.54									içte
Meme Başı Uzunluğu	+1.55									uzun

2. Annenin Sağlıklı Bir Gebelik Süreci

Aşılama: Bulaşıcı hastalıklara karşı aşı takvimi oluşturulmalı ve gerekli aşılamalar zamanında yapılmalıdır.

Besleme: Gebelik ve özellikle kuru dönem olarak ta ifade edilen gebeliğin son 2 ayı kritik önem taşır. Fetüs doğum ağırlığının %70 ini bu dönemde kazanır. Fetüsün bu büyüme hızı düşünüldüğünde, annenin dengeli beslenmesi gerekmektedir.

Dikkat!

Bu dönemde yapılan besleme hataları anne ve yavruda geri dönüşümsüz hasarlar verebilmektedir.

İnek neden kuruya çıkarılır?

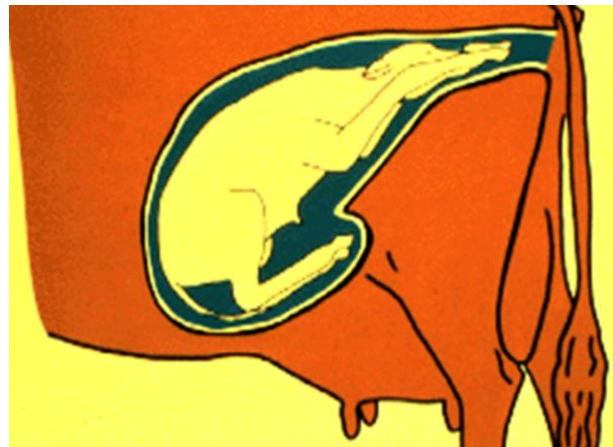
- İşkembeyi dinlendirmek
- Ana karnındaki buzağının sağlıklı gelişmesi
- Bir sonraki laktasyona hazırlık
- Meme dokularını dinlendirmek

İnek ne zaman kuruya çıkarılır?

- Düşük verimli inekler doğumdan 55-60 gün,
- Yüksek verimli inekler ise doğumdan 60-65 gün önceden kuruya çıkarılır

İnek nasıl kuruya çıkarılır?

- Eğer sütü azalmışsa, konsantre yemler kesilip sağım birden bırakılır. Sadece saman verilir!!!!

- Eğer kuruya çıkarma zamanı yaklaşmış fakat inek hala fazla miktarda süt veriyorsa kuruya çıkarma zamanı gelmeden on gün önce konsantre yemler kesilip sadece saman verilerek sütünün azaltılması sağlanır.
- Sütü günlük 5 lt'nin altına düşen ineklere meme tüpü takılıp tamamen kuruya karılır.

Sağlıklı bir buzağı için !!!!!

- İyi bir kuru dönem
 - ✓ Kuru dönemde inekler kesinlikle aşırı şekilde beslenerek yağlandırılmamalıdır.
 - ✓ Yağlanmış hayvanlarda g doğum, ketozis, iştah azlığı ve dl verimi bozuklukları gibi birçok olumsuzluk görülür.
 - ✓ İnekler için en uygun VKP 3,25-3,75
 - ✓ Dvelerde VKP 3-3,25

- Mükemmel bakım ve besleme;
 - ✓ Kuruya karıldıktan sonraki ilk 5 haftada kaba yem ağırlıklı bir beslenme modeli uygulanmalıdır.
 - ✓ rnek Rasyon;
 - 4-5 kg saman
 - 12-15 kg mısırsilajı
 - 2-3 kg kuru dönem yemi

Doğuma 3 Hafta Kala Süt Yemine Geçilir !!!!

- Son 3 haftada beslenme modeli erken laktasyon dönemine benzetilmelidir
- Rasyonda süt yemi miktarı arttırılarak ineğin 100 kg canlı ağırlığına 1 kg düşecek şekle getirilir.
- Ayrıca rasyona vitamin ve mineral takviyesi yapılır

rnek Rasyon:
Saman..... 5 kg
Yonca Kuru Otu..... 1-1.5 kg
Mısırsilajı..... 10-12 kg
Süt Yemi..... 4-5 kg

Embriyonik lm, abort ve ölü doğumlar kontrol altına alınmalıdır!!!!

Embriyonik Ölüm: Tohumlama sonrası ilk 42 gün içerisindeki buzağı kayıplarına denir.

Abort: Gebeliğin 42-260 gün arasındaki yavru kayıplarına denir.

Ölü doğum: Gebeliğin 260. günü ile doğum sonrası 24 saatten sonraki kayıplara denir.

Bu kayıpların yaşanmaması için;

- ✓ Silaj; asit profili, toksin ve Listeria yönünden kontrol edilmeli
- ✓ Rasyonlar ve hayvana verilen yemler toksin yönünden kontrol edilmeli
- ✓ Su; nitrat ve sülfat yönünden analiz edilmeli
- ✓ Kalabalık gruplar oluşturulmamalı
- ✓ Genç hayvan ve yaşlı hayvanların bir arada tutulmamalı
- ✓ Ahır içi yeterli hijyen ve konfor sağlanmalı

Doğum Bölmesi

- ✓ Doğum için kullanılacak bölmenin;
- ✓ Bir inek için 12-16 m² alan ayrılmalı
- ✓ Kolay temizlenebilmeli
- ✓ Yapı içindeki kirli havayı kolaylıkla dışarı atmasını sağlanmalı
- ✓ İneğin izlenmesi kolay olmalı
- ✓ Gerekğinde müdahalenin hemen sağlanması gerekir.

3. Doğum

- Bu aşama doğumun sağlıklı bir şekilde yerine getirilmesidir.
- Doğum sırasında buzağı kayıplarının en önemli nedeni bilinçsiz kişilerin müdahaleleriyle güçleştirilmiş doğumlardır.
- Güç doğumlara müdahalede başarıyı etkileyen temel şart, zaman ve deneyimdir.

- Deneyimli Veteriner Hekimler, güç doğumun nerede başladığını iyi saptar ve müdahale yöntemini doğru seçerler.
- Ancak Veteriner Hekim'in deneyimi yanında, doğumun başlangıcından itibaren müdahaleye kadar geçen "süre" başarıyı, yani hem anne hem de buzağının hayatta kalmasını, belirler.

İlk su kesesi (Amniyotik kese) görüldükten 2-6 saat sonra doğum gerçekleşir.

Doğum belirtilerin başlamasıyla;

- ✓ Doğum yapacak inek kuru, temiz ve sessiz bir yere alınmalı
- ✓ Doğum bölgesine en az 20 cm altlık serilmelidir
- ✓ İneğin doğum sürecinde onu rahatsız etmeden gözlemlenmeli
- ✓ Mümkün olduğu kadar inek veya düvenin kendi başına doğum yapması sağlanmalıdır.

- ✓ Eğer doğuma mutlaka yardımcı olunması gerekiyor ise m¼dahale s¼recinde kullanılacak t¼m alet ve ekipmanların hijyenik olmasına dikkat edilmelidir.
- ✓ Doğum yapılan b¼lmeler yıkanmalı, temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.

4. Doğum Sonrası

Doğum sonrasında;

- ✓ Buzağının solunumu kontrol edilmeli
- ✓ Burun ve ağızdaki salgılar temizlenmeli
- ✓ Solunum yoksa uyarılmalı (parmak veya kaşık)
- ✓ G¼bek kordonu (bağı) kesilerek dezenfekte edilmeli
- ✓ Hemen ağız s¼t¼ (kolostrum) iğirilmeli